

Zkušenosti z leteckomodelářského kroužku začátečníků, aneb: „Postavme si konstrukční házedlo STANDARD“

Tento časopis se vždy - mimo jiné - snažil a snaží pomáhat také začátečníkům. Důraz je kladen i na modeláře-žáky, kteří jsou pro další činnost modelářství velmi důležití. Pro ně, resp. pro instruktory modelářských kroužků, připravil zkušený modelář, mnohonásobný reprezentant, Radek Čížek z LMK Kamenné Žehrovice, poměrně podrobný návod jak postupovat při stavbě modelu letadla. Potřebný článek je sice poněkud delší, ale z důvodů názornosti to jinak nejde. Proto bude rozdělen do dvou částí. Pozn. redakce

(1)

Pokud byste rádi napsali nějaké pojednání o tom, jak má správně vypadat leteckomodelářský kroužek, radím - nepokoušejte se o to, ideální řešení ani není. Celkový obrázek kroužku je dán mnoha faktory. Nechci tu ovšem mluvit o kroužku pokročilejších modelářů, kteří se už naučili pracovat samostatně, jsou rukodilně zruční, umí číst výkresy, jsou chápaví a především mají chuť něco vytvořit. Věřím, že i dnes jsou takové kroužky, kde je pro instruktora radost je vést. Sám jsem jich řídil za více než 50 let mé instruktorské činnosti celou řadu. Věřte nevěřte, ale svět se změnil a dnešní podmínky jsou trochu jiné. V poválečných letech byl o modelářinu podstatně větší zájem než je dnes - v širším pohledu vzato. Mladý člověk tehdy neměl široký výběr co dělat. Jen s jízdou na kole a případně s fotbalem se nevystačilo, modelářina to bylo něco nového a proto to táhlo. Nebyla televize, počítačové hry a bohudík ani různé ty herny a jiné, spíše odvádějící faktory. Když už se vám povede nějak dát kroužek na škole dohromady (většinou za pomoci učitele nebo ředitelky školy), zjistíte, že kluci jsou ve velmi rozdílných věkových kategoriích, již od druhé nebo třetí třídy až po devítku. Bývá to velmi rozdílný „lidský materiál“. Zájem bývá větší u těch menších, jsou zvědavější. A tak

jediné řešení je začít od Adama. Tedy v případě leteckomodelářského kroužku postavit si házecí kluzák - házedlo. Není to řešení jediné, mohl by to být třeba model kateg. A3 nebo A1 (F1H), pokud ovšem budete mít k dispozici stavebnice. Ale to je cesta daleko vyšších finančních nákladů i náročnosti. Takže si zatím postavíme to házedlo, ale protože jedno jediné na deset letů na soutěži nemusí stačit, stavte rovnou pro jednoho „pilota“ modely dva. Když zatím pominu kde budete létat (a ta chvíle se dostaví brzy po dokončení modelu), budete muset pro zdárný chod kroužku zajistit několik základních věcí.

KROUŽEK

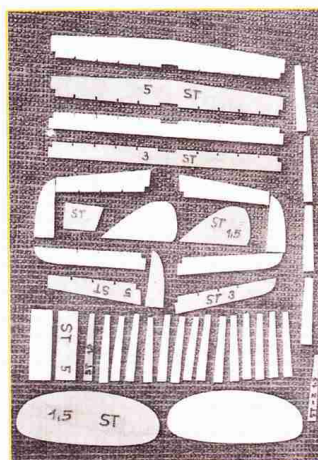
1) MÍSTO kde bude kroužek pracovat. Pokud by ovšem kroužek pracoval v rámci modelářského klubu, který má navíc vlastní dílnu, je vyhráno. Ale poměrně snadné je i řešení pod patronací školy nebo Domu dětí, když je ovšem ze strany vedení pochopení (obdobně jako je tomu u nás v žehrovské škole). Kroužek při ZŠ v Kamenných Žehrovcích se schází každou středu - kdy je „krátké“ vyučování - ve volné třídě. Kroužek má k dispozici dvě skříňky na rozpracované modely, laky a další drobné potřeby. Pracuje se přímo na školních stolcích s tím, že se přes ně přetáhne balící papír, nebo igelit, každý žák má svoje pracovní prkénko z měkkého dřeva - viz dále. Vše, co je nutné udělat je ořídit stoly a utřít tabuli. Celkový úklid dělá uklízečka v rámci úklidu třídy později. Rozepisují se o tom jen proto, aby bylo jasné, že tohle se dá zařídit v každé škole či DDM, je-li ovšem dobrá vůle.

2) PRACOVNÍ ZÁMĚR. Jak již bylo řečeno, jde o kroužek začátečníků, proto zvolíme pro stavbu nenáročný model. Tím je bezesporu házecí kluzák. Je pro to důvod materiálový, relativně malá pracnost a malá náročnost na nástroje. Také nám tato první stavba ukáže, co v každém je. Pro koho to není jen móda, kterou si ještě mladý „modelář“ neokusil. I s takovými se setkáte, brzy odpadnou. Model budeme stavět jednotný, je to vhodné z pedagogického hlediska, i z hlediska výkladu - je jen jeden. Jako instruktor se nenechte umluvit, že by ten, či onen chtěl stavět nejméně „ádvójku“, pokud ovšem nepřijdou rovnou s „rádijákem“. Buďte hlouší k tomu, že

„tatínek mu tu stavebnici rád koupí“. On to totiž synek jako úplný začátečník není schopný dát dohromady sám. A tatínkova pomoc opravdu žádoucí není. V našich kroužcích jsme vyzkoušeli snad 20 typů házedel. Od vyřezávání křídel z plné balzy po házedla konstrukční různých velikostí. Došli jsme řádově k velikosti modelu „Standard“, který je nejen konstrukčně jednoduchý, ale i výkonný a je takovým úvodem do házedel vyššího stupně. Ano, stavěli jsme i házedla o rozpětí 200 mm, ale to byla z nouze ctnost, protože prostor k létání byl zrovna dán rozměry fotbalového hřiště, nebo louky.

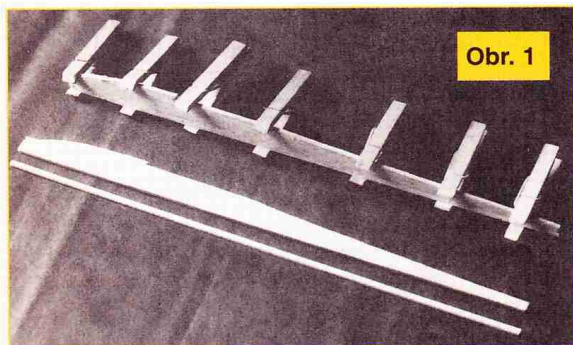
3) JAKÉ NÁŘADÍ, NÁSTROJE A MATERIÁL BUDEME POTŘEBOVAT?

Nástrojů nebudeme potřebovat mnoho, ale na kvalitě záleží. Obecně platí, že se špatnými nástroji je špatně i řemeslo. Nože budeme potřebovat dva: Jeden „jednoželízkový“, třeba zavírací, ale z kvalitní oceli. „Anticoro“ se sice více blýská, ale nedrží ostří. Druhým nožem bude balzořez obecně označovaný jako nůž č. 1. Je to ten, který má úhel břitu cca 30°. Důležité je, aby měl oboustranně broušený břit a byl tenký. Jednostranně broušený nož musí být velmi ostrý a je nutné ostří čas od času přebrousit. Zásadně platí, že čím měkčí je řezaný materiál, tím ostřejší musí být nástroj.

Šablony a předřezané díly házedla Standard.

PRACOVNÍ PRKÉNKO z měkkého dřeva (rozměry cca 13x50 cm, tloušťka postačí 1,5 cm), nejlepší z lípy nebo topolu. Jde o to, aby do něj bylo možné zapichovat ocelové špendlíky. Naznačená velikost je vhodná i pro sestavování dílů křídel na modely kateg. A3 nebo A1, ale to až později. Je samozřejmé, že musí být ohoblované - rovné a hladké. BRUSNÉ PRKÉNKO, tj. hranolek z měkkého dřeva o rozměrech 50x120 mm při tloušťce asi 15 mm. Na něj nalepené brusné papíry - smirky - musí být kvalitní, nedrobné. Je výhodné přilepit z jedné strany brusný papír středně hrubý, z druhé strany jemný. LEPIDLA. Při stavbě vystačíme s lepidlem Kanagom, je vhodné si k tubě koupit i špičatý nástavec z umělé hmoty, případně můžeme vytlačit Kanagom do čisté olejničky, kterou dostanete v prodejně jízdních kol. Dále to bude - pro potahování modelu - tzv. bílá lepicí kancelářská pasta. DALŠÍ POTŘEBY: Dobré nůžky; pravítko nebo trojúhelník; sada ocelových špendlíků, nejlépe modelářské špendlíky, nebo ty se skleněnou hlavičkou. (Obvyčejné špendlíky nejsou vhodné, jsou tu-

Obr. 1